

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Argumenta contra prædictam opinionem. c. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

significat formam per se subsistentem: ergo opus est, ut adiectivum pendeat a substantivo. Quo fit, ut si adiectivum nomen additur adiectivo, unum ab alio pendere nequeat, sed utrumque ab alio substantivo debeat terminari. Quādo v. adiectivum additur substantivo, ab eo pendet, & terminatur, ergo cum nomina numerorum sint adiectiva, quādo adduntur substantivo, inde terminantur, & singularitatem vel pluralitatem accipiunt, ac proinde numerum, vel unitatem formarum, quas significant, sequuntur. Sed quia, cum adduntur adiectivis, non ab ipsis, sed a subiecto pendunt, & determinantur, necesse est, ut ab eo unitatem, & numerum recipiant.

16
Non satis
probat quod
contendit
Scotus.

Ex concretis
substantivis
quādam per-
sonarum, quā-
dam naturarum
significant.

Hæc ratio non satis ostendit, significationē singularis aut pluralis numeri in substantivis sumendam esse ex formis, in adiectivis v. ex subiecto; sed formas ipsas accidentiū ex subiectis pendere, substantivales v. ex se ipsis. Melius igitur prædictam regulam confirmat S. Tho. ratio, quam paulo ante retulimus: ea vero prætermissa, alia etiam facilius, nec minus efficaci demonstrari potest.

Est autem supponenda doctrina quādam satis nota, videlicet inter nomina concreta substantia, quādam esse personæ, ut *hypostasis persona suppositum*, Petrus & Ioannes, & (ut communior opinio fert) Christus, alia sunt naturæ, ut *Deus, homo, quidam homo, equus*. Deinde præmittendum est id, quod tradit sanctus Doctor supra q. 29. art. 4. nempe quod discriminis esse inter nomen, *persona*, & *quidam homo*, quod persona directe significat subsistentiam, hoc est, terminum naturæ, quo constituitur persona, connotat autem naturam illius personæ: at vero, *quidam homo* directe significat naturam hominis, connotat autem personam, in qua subsistit: id quod nos etiam disp. 130. cap. 3. observavimus. Hinc vero hæc ratio deducitur, Significatio nominis numerari debet secundum significatum directum illius, hoc enim est, quod directe demonstrat & efficit: sed directum significatum nominis concretum substantivi naturæ seu formæ non personæ; ut *Deus*, non est suppositum, sed formæ: ergo ex illa numerari debet, ac proinde singulariter, aut pluraliter dici iuxta unitatem, vel numerum formæ non suppositi. Hinc etiam fit, ut nomina concreta personæ non ex natura, sed ex personalitate, quæ est directum significatum, numerentur, vel singulariter dicantur. Ex quo principio plura notatu digna seq. cap. colligemus.

CAPVT V.

Corollaria præcedentis opinionis.

Quid primo
ex prædicta
regula sequa-
tur.

EX prædicta regula sequitur primo, tres personas esse unum Deum, & nomen. *Deus*, in prima significatione mansisse, revelato mysterio Trinitatis, eademque ratione tres personas futuras unum hominem, si unam humanitatem simul assumpsissent, non quia sit individuum deitatis ex communi illa substantia, quam nonnulli communiscuntur, constitutum: sed quia directum significatum nominis substantivi concreti est forma, connotatum vero sunt personæ generatim. Eadem quoque ratione Pater, & Filius dicuntur unum principium, vel unus spirator, de quo etiam disputatione 130. aliquid diximus, quia directum significatum est voluntas in Patre & Filio, quæ una est, & connotata sunt personæ.

Quod si Hilarius 2. de Trinitate Patrem & Filium vocat auctores Spiritus sancti; parum obest; ut enim nomine illo, ac si adiectivum esset, ut docuit S. Thom. supra questione 36. articulo ultimo ad ult. adiectiva autem secundum subiecta numerantur.

Secundo colligitur eo casu, quo una persona plures assumeret humanitates, dicendos esse plures homines, ut aperte fatetur Capreolus in 1. distinctione 4. questione 1. articulo 1. ad 1. Aureoli, secutus sententiam Doctoris sancti in 3. distinctione 1. q. 2. art. 2. ad 2. quia significata directa nominis, homo, essent plura.

Tertio inferitur ex prædicta regula; esse eundem hominem, si eadem humanitas assumpta esset a pluribus personis, & deinde dimitteretur ab una, vel etiam ab omnibus, ut in proprio maneret supposito. Cui etiam sententiæ fuit Antisiodorensis, qui libro 1. summa tractatu 1. cap. 3. quæstio 7. docet, si humanitas a tribus prius assumpta esset: deinde a duabus dimitteretur, & maneret solum in una, fore eundem hominem. Ratio vera eadem est, quia maneret idem directum significatum, scilicet humanitas, ex quo unitas & pluralitas sumenda est, ut supra diximus.

Ceterum aliqui contendunt, eo casu, quo humanitas dimitteretur, & maneret in proprio supposito, non fore diversum hominem; quia vel esset alius homo, deberet permanere utique: sed non audent dicere eundem, quia, ut esset idem homo, non deberet humanitas simul in personis permanere, sed falluntur tamen, tum quia, ut dicatur esse plures homines, vel unus dicatur alius homo ab alio, non oportet omnes actu esse. Petrus enim nunc dicitur alius homo a Ioanne mortuo, & Ioannes mortuus, atque Petrus vivus dicuntur duo homines: tum etiam, ut dicatur unus homo, nihil refert, humanitatem simul esse in tribus personis, vel successivæ: si enim unitas sumitur ex forma significata, non ex supposito, idem erit homo in quacunque persona: aut dicendum est ad singularitatem nominis requiri non solum unitatem formæ, sed etiam suppositi: id quod supra satis impugnatum est contra Marfilium.

Postremo sequitur, patrem non posse dici plura principia, hic enim modus loquendi denotat distinctionem realem, quæ solum in Deo reperitur inter supposita: potest autem dici plura principia secundum rationem. De relationibus autem peculiarem esse causam, ob quam cum sola ratione differant, absolute plures dicantur, diximus disp. 138. cap. 2. Id eo igitur non posse dici absolute plura principia, eo quod ille modus loquendi distinctionem realem significet, patet: quia neque de ipsis potentis in abstracto dicere possumus, esse duo principia, nisi addamus, *Secundum rationem*: abstracta enim in Deo, nisi sint puræ relationes, non dicuntur plura absolute, ut eo loco notavimus. Quare, si non dicitur, pater habere plura principia abstracte, hoc est plures potentias, quid mirum, si ipse dici nequeat esse plura principia?

CAPVT VI.

Argumenta contra prædictam opinionem.

CONtra sententiam, & regulam, quam tradidimus cap. 4. de nominibus substantivis, sunt quedam oppositiones, quibus cum impugnetur prædicta opinio.

possunt, qui sequuntur opinionem cap. 3. a nobis memoratam. Prior est, si persona diuina assumentes plures humanitates, essent duo homines, necessaria esset distinctio inter illos: distinctio autem, seu diuisio, includit negationem vnius ab alio: ergo vnus homo non posset de alio predicari, at consequens est absurdum, nam sicut nunc Deus de homine, & homo de Deo predicatur, quia est in eadem persona vtriusque natura: tunc etiam vnus homo de alio diceretur, quia vtriusque humanitas in eadem esset persona. Resp. distinctio nem & diuisionem vnius ab alio necessario includere mutam aliquam negationem inter illa, non quamcumque, h. e. non quae impediat predicationem in concreto, sed negationem earum naturarum in abstracto. Eo enim ipso, quod vna humanitas non est alia, sunt duo homines, etiam si vnus dicatur esse alius communicatione idiomatum, & predicationis naturae in eodem supposito.

Dices, eo modo, quo dicuntur plures homines, vnus debet de alio negari, ergo cum in concreto dicantur duo homines, in concreto debet vnus de alio negari, quod est falsum. Respondeo, non opus est eodem modo, quo dicuntur plures homines, scilicet in concreto, vnum de alio negari. Nec enim pluralitas quaecumque impedit predicationem vnius de alio, cum ea etiam, quae distinguuntur, vnum de alio propter varios modos afficiendi aut subiectum aut suppositum, inuicem praedicentur, vt in 3. p. S. Th. q. 16. fufius tractabimus.

Posterior oppositio est, quia ex nostra sententia sequeretur, dici posse, Christum esse duo, quum habeat duas naturas. Nam si habens duas humanitates diceretur duos homines, habens nunc diuinitatem & humanitatem diceretur duo: id autem est contra communem sententiam Theologorum, & Patrum, vt videbimus 3. p. q. 17. art. 1. Respondeo particulam *duo*, posse accipi masculinae, & neutraliter: si sumatur masculinae, ideo nequit Christus dici duo, quia vox *duo*, denotat supposita, non naturas, vt disp. 13. c. 1. ex patribus & Conciliis probauimus: si vero sumatur neutraliter, denotat naturas, vt ibidem diximus. In qua significatione apud Patres non inuenies tractatum, an dicatur Christus duo: asserunt tamen nonnulli, in Christo esse aliud & aliud, quod commemorauimus eo loco, & in tertiam partem referemus.

Sunt etiam, qui dicant Christum esse aliud & aliud, vel esse vtrumque. Cyrill. Alexand. in scholiis de incarnatione ca. 26. ait: diuersa de Christo predicari secundum aliud & aliud, & subdit, *Et est ipse hoc & illud*, quod perinde est, ac dicere, est aliud & aliud, (scilicet Christus) & mansit aequalis, vtrumque vnus sicut dictum est: sed est aliud propter verbum, aliud propter humanitatem: propter verbum aequalis patri, & propter humanitatem minor: vbi Augustinus dicit Christum esse vtrumque, hoc est, minorem, & aequalem: & eadem ratione esse aliud, & aliud, nempe minorem & aequalem, quae omnia essentias demonstrant. Deinde ex Patribus nonnulli concedunt in sensu mul. August. in Enchirid. c. 38. Damas. 3. de fide ca. 19. Anselmus de incarn. verb. ca. 5. Bernard. serm. 3. in vigilia nativit. Propter quae videri posset alicui vera sententia, quam refert Durand. in 3. dist. 6. qu. 1. nu. 10. nempe posse dici Christum duo neutraliter.

Vasquez in 1. p. tom. 2.

Obstat tamen communis Schola Theologorum cum S. Thom. 3. p. q. 17. art. 1. quos sigillatim referre non oportet, quia merito negant tam neutraliter, quam masculinae Christum posse dici duo. Probat a. S. Tho. & nonnulli alij, quia si Christus diceretur duo neutraliter, ideo esset, quia Christus est duae naturae: Christus autem dici non potest duae naturae, quia licet sit diuinitas sua, non est sua humanitas. Haec tamen ratio difficilis est, tum quia cum in sensu identico Patres aliqui concedant Christum esse duas naturas, concederent etiam esse duo neutraliter, si aliud non obstat: tum etiam, quia, vt paulo antea dicebamus, Cyrill. concedit Christum esse hoc & illud (quod in sensu etiam formali verum est) sicut dixit Aug. Cum enim Christus sit minor & aequalis in sensu formali, in eodem dicere possumus, est hoc, & illud, aliud & aliud, nempe aequalis & minor. Cur ergo non possemus propter diuersas naturas, & earum proprietates dicere, est duo neutraliter?

Ratio igitur potissima, ob quam nullo modo dici possit, Christum esse duo sine additamento, est, quia quoties multa in aliquo vniuntur, & res vna multa illa continet sub aliqua vniione & vnitatem, non dicitur esse multa. Sicut Petrus, quamuis contineat multa, non dicitur esse multa, nec duo: eo quod multa illa coniuncta simpliciter dicantur esse vnum: vnum autem & multa simpliciter opponuntur; ergo, cum Christus sit non tantum vnus, sed etiam vnum simpliciter propter vniorem omnium, quae habet, non potest dici plura, nec duo: sed cum additamento recte diceretur hoc modo, Christus est plures naturae simul diceretur etiam plura in Christo esse, & duo in Christo esse, sicut dicitur aliud & aliud in eo esse, quia hoc modo loquendi cum multitudine, eorum quae in Christo sunt, significatur vnitas, quam in eo habent, & est Christus. Nec solum dicitur in Christo esse aliud & aliud, verum etiam ipse Christus dicitur aliud & aliud non modo in sensu identico, sed etiam formali: dici autem Christum aliud & aliud, non dissoluit vnitatem, quam in vna habent persona: imo modus ille loquendi vniorem denotat: dicere Christum esse duo, omnino tollit vnitatem.

Demum loqui licet, vt Sophronius loquitur in epistola recepta a 6. synodo, actione 11. vbi ante medium dixit, *Christum esse vnum & duo hoc ipsum agnoscibile, vnum quidem secundum substantiam atque personam: duo vero secundum ipsas naturas*. Cum enim dicat vnum & duo non duo absolute, indicat plane duas naturas, sed sub vnitatem, quam non significaret, imo tolleretur, qui duo absolute concederet: ergo eodem modo, si vna persona verbi assumeret duas humanitates, quamuis non liceret dicere, esse duo absolute, liceret tamen dicere, esse duos homines, sicut si diceremus esse duas naturas, liceret etiam dicere, in verbo sunt duo homines. Sic enim duo non absolute, sed in natura humana significarentur; quae pluralitas cum vnitatem constare potest; cur vero non dicatur Christus plures filij cap. 8. dicemus, vbi etiam ostendimus, cur vnus dicatur artifex, qui plures habet artes; ex quo etiam nostram sententiam aduersarij infirmare nituntur.